

Porabje

TEDNIK SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 20. februarja 2020 - Leto XXX, št. 8

stran 2

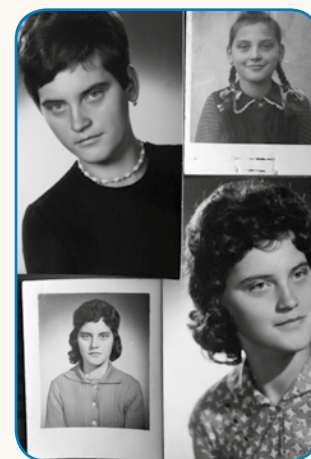
»Samo čisto srcé pa čista rauka leko prineseta človeki srečo ...«

DOŽIVETI SVOJE SLOVENSTVO ČIMBOLJ CELOVITO
stran 3

MEŠA V ŠTIRI GEZIKAJ V VASSZÉCSENYI
stran 5

KA JE PRVIN BILAU...
stran 8

Pravljичni večer na konzulati

»Samo čisto srcé pa čista rauka leko prineseta človeki srečo ...«

Tak nikak se je čulo sporočilo (üzenet) pripovejsti o Zlatom prstenki, stero je na pravljīčnom večeri na Slovenskom generalnom konzulatu v Monoštri 11. februara pripovedjala pravljīčarka soboške knjižnice *Vesna Radovanovič*.

Pripovedovalke, *Liljano Klemenčič*, *Moniko Čermelj*, *Suzano Slavič* in *Vesno Radovanovič* iz Slovenije, pa domanjoga pripovedovalca *Lacina Kovača* je pozdravila generalna konzulka *Metka Lajnsček*, stera je pravla, ka je tau že tretji pravljīčni večer na konzulatu, prva dva so organizirali s pomočjav soboške knjižnice, tauga pa v sodelovanji z mariborsko knjižnico. Tau je projekt, steroga radi majo po Sloveniji, dapa tisti Slovenci tō, steri živemo zvün Slovenije. S pomočjav pripovedanja pripovesti se leko počutimo tak kak gnauksvejta na vesi, gda ešče nej bilau televizije pa računalnika, gda so si lidgé po dugi zimski večeraj pripovedjali pravljice, legende ali kakšne štorije pa vice. V Porabji pa takšni večeri pomagajo pri tom tō, ka se ne zgibi slovenska rejč.

Po kratkom glasbenom nastopi *Karoline Racker* (vči jo profesorica *Krisztina Bene*), stera je špilala na vijolini, sprvajala go je profesorica glasbe *Anita Herczeg Páli*, so simbolični oder prejkvzele pravljīčarke.

Najprva je pripovedjala *Liljana Klemenčič* iz ptujske knjižnice, stera je za uvod povedala, ka Ptuj letos sveti 1950. oblejtnico, ka so ga prvo paut omenili v dokumentaj, pa 60. oblejtnico organiziranoga kurentovanja. Gvüšno zavolo toga si je odebrala pripovejst o Kurenti, steri je bijo srmački pojep, dapa emo je trno dobro srcé, vse, ka je emo, je dau kaudišom, zatok je daubo goslice. Če je na nji igro, vsi so plesali. Daubo je pükšo, stera je vsigdar zavadila, pa bečko, iz stere je nigdar nej sfalilo vina. Gda

ga grdi pa peravni gospaudge štjeje obejsiti, ma slejdnjo željo, ka bi eške gnauk zaigro na goslicaj. Gda vsi plešejo pa ne

Na konci večera se je pravljīčarkam pa pravljīčari zahvalila gostiteljica, generalna konzulka *Metka Lajnsček* (prva s prave)

morejo enjati, se rejši pa odide po svejti. Po smrti pride v nebesa, dapa za svoje greje ma nej trbej odgovarjati, vej pa tam že vsi znajo za njegvo dobro srcé. Zatok ga zaprejo med fčele pa ga pošlejo na Mejsec. Tam je eške gnes. Gda je Luna svejkla, vidimo na njej črne pike – tau je Kurent, steri počiva.

Monika Čermelj, stera je prišla iz mariborske knjižnice, je nam pripovedjala pripovejst s *Pohorja*. Tam je živala srmačka držina, stera je mejla sina kratke pameti. Malo je bijo zabiti, zvali so ga *Siromaček*. Te si je nika nej mogo zapomniti, samo edno kratko molitev. *Mati* ga je poslala po svejti, kauli šinjeka ma je obejsila svetinjico, stero je prinesla s prauške. Ojdo je po svejti, dapa od vseposedi so ga zagnali, ka se je nika nej mogo navčiti. *Gnauk* je prišo na veliko dvorišče med starim pa nauvim gradom. Tam je proso, naj leko nin prespi. *Grof* je mislo, ka ga zdaj vōponüca, vej pa v nauvoj graščini eške niške nej spau. *Tau* pa zatok, ka je vrag obečo, ka prvoga, steri de tam spau, odvleče s sebov. *Grof* tau povej *Siromačeki*, on si pa misli, ka »norci majo srečo«, pa se z *grofom* pogodi, ka če živ ostane, ma te da začko zlata. *Siromaček* si leže v meko postelo pa zaspi. V desetoj vōri pride črni,

čüden možak, pojep brž zmoli molitev, vrag malo rogače pa taminé. V edenajstoj vōri pride eške bole grdi vrag, pojep se

prestraši pa samo telko pravi: *Jezoš, Marija, čuvajte me*. Vrag kavüli, ka se vse trausi, dapa taminé. V dvanajstoj vōri pride sam *Lucifer*, pojep samo prime svetinjico pa z njauv križ namala. *Lucifer* kavüli, ka se vse kadi od njega, dapa tamine. Drugi zranek se *grof* pa *grofica* čüdivata, ka je pojep itak živ pa ga pitata, kak tau, ka ga vrag nej odneso. On pa pravi, ka so vsi trgé hüdi njija iskali. *Dapa* *grof* zatok drži, ka je obečo, *Siromačeki* da začko zlata. Gda domau pride k starišom, si kúpijo falat zemlé, na njej postavijo malo leseno kučico. *Siromačeki* več nigdar nej trbela titi po svejti, ka bi si krü slüžo.

Domanji pripovedovalec *Laci Kovač* se je odlaučo za pripovejsti ali legende, stere so starejši dostakrat pripovedjali, stere se vsigdar tak začnejo: »Gda sta *Baug* pa sveti *Peter* po *Zemlej* ojdla ...«. Te se je dosta vse z njima zgodilo. *Peter* se je nej sto za *filer* gnauk prigniti, *gospaud* ga je gorvzejo pa zanga stau črešenj küpo. Kak sta tadala šla, je črešnje eno po eno dola na zemlau lüčo, *Peter* je pa vsakšo goravzejo. *Baug* ma je pravo: »Vidiš, vidiš, *Peter*, gnauk si se nej sto prigniti, zdaj si se pa mogo staukrat. Eške bola poučna je bila zgodba, kak je *baudvaujekrat* biu

Peter bit, gda sta z *Gospaudom* v krčmej spala. *Gospaud* je spau pri stenej, *Peter* na krajma. *Pijanci* so zmlatili tistoga, steri je bijo na krajma, zatok se je drugo nauč *Peter* zamejno z *Gospaudom*. *Dapa* *pijanci* so tak mislili, ka tisti na krajma je včera že tak daubo, zatok so tistoga zbili, steri je pri stenej ležo. Etak je *Peter* dvakrat na svoj red prišo. *Tau* smo tō zvedli, zaka ma pavek križ na hrbti, pa tau tō, ka *Gospaud*, nigdar ne spara dva manjasta, zakoj bi se pa manjasta ženska pa manjasti moški mantrala v zakoni.

Potejn smo malo pa muziko poslušali. Na *trobenti* nam je zašpilo *Aron Lörincz*, na klaviri ga je sprevajala *Anita Herczeg Páli*.

Štrto pravljico je pripovedjala *Suzana Slavič* iz mariborske knjižnice, stera nam je prinesla zgodbo iz dalečni krajov, s *Kinejzerskoga*. *Kinejzerskoga* študenta, steri je nej emo pe nez, je k sebi pozvau *gospaud*, steri je emo čajnico (teaház). En čas je pri njem živo, djo pa študiro tō. Gda je *slobaud* vzejo, ma je dobroto poplačo s tejm, ka je z žuntov kredov namalo štorlkjo na stenau. Pravo ma je, ka če trikrat zaploska, štorlkja stauipi s stejne pa de plesala. S tejm ma prislüži dosta pejnez. Samo tau mora skrb meti, ka štorlkja ne smej plesati enomi samomi človeki. Pa rejsan je tak bilau. Gda je čajnica puna bila pavrov, študentov pa delavcov, je *gospodar* čajnice trikrat plosno z rokami pa je štorlkja veselo plesala. *Tau* je čüjo eden velki *gospaud* pa je sto videti tau štorlkjo. Gda je prišo v čajnico, je dau s svojimi hlapci vōzagnati vse lidi. *Gospodar* čajnice je pozabo, ka štorlkja ne smej plesati enomi samomi človeki pa je trikrat zaplosko. Štorlkja je prišla s stejne pa žalostno zaplesala, potejn se je vrnila na stenau pa se več nej pokazala, kakkoli je *gospodar* plosko. Tisto nauč se je vrno

študent, *gospodara* sploj nej pogledno, liki je pri stenej zaigro na žvegla pa je s štorlkjo vred taminau.

Zadnja v vrsti je bila *Vesna Radovanovič* iz soboške knjižnice, stera je že večkrat pripovedjala v *Porabji*. Pravljico o zlatom prstenki je povedala v *domanjoj* rejči. *Srmački ribič* živé na brejgi *Möre* s svojo veliko držino, vej pa ma sedem mlajšov, gda ga sreča zapisti pa ne zgrabi nika rib. Skaže se ma vodna dekllica, stera pravi, ka nji je prstanek spadno v globočino, zatok ji ribe nejsjo več pokorne, jo ne *baugajo*. Zatok *ribič* tō ne zgrabi nika rib. Če bi najšo njeni prstan, naj ji ga prinese, gda de puna luna. *Ribič* zgrabi malo ribo, v njenom trebüji je zlati prstan. Potegne si ga na prst pa ga etak ribe *baugajo*. Dosta vlovi pa odava na placu, etak držini dobro dé. Njegva žena trno perauvna grata pa nešče, ka bi prstanek dau nazaj vodnoj dekllici. Tak dugo, tak dugo, ka se perauvnost zgrabi njega tō. Gda je puna luna, vodna dekllica pride po svoj prstenek. Gda ji *ribič* pravi, ka ga ne da, ka njim je prstenek srečo prineso, vodna dekllica etak pravi: »Samo čisto srcé pa čista rauka leko prineseta človeki srečo ...«. Drugo nauč, gda se *ribič* pa žena o tom pugučavata, ka vse si bosta kúpila, *Möra* prestaupi *bregauve*, poplavi izo *ribiča*, steri se z ženo vred zalejé. Samo mlajši se rejšijo na viski drejvaj. *Mrtveca* so lidgé nigdar več nej najšli.

Pravljīčarkam pa pravljīčari se je zahvalila generalna konzulka, dapa eške bole so se njim zahvalili poslušalci, sterim se je nej vnaužalo ploskati. Pa tau nej samo trikrat, kak *gospodari* čajnice v *kinejzerskoj* pravljici ...

(Kejp na 1. strani: *Laci Kovač* je pripovejdo legende o *Gospaudi* pa sv. *Petri*.)

Marijana Sukič
Foto: Karči Holec in MS

Francek Mukič – direktor in urednik Radia Monošter

Doživeti svoje slovenstvo čimbolj celovito

Kot smo že poročali, je letošnja proslava ob slovenskem kulturnem prazniku, ki sta jo skupaj pripravili obe krovni organizaciji Porabskih Slovencev, minila tudi v znamen-

te svojo samostojno radijsko postajo?

»Kolikor vem, da. Sicer je bil nek romski radio, ampak menim, da ga ni več in smo edini. Dobro je, da

potrebno zagotoviti tudi ustrezen kader, se pravi takšne novinarje, ki obvladajo porabsko narečje, saj ste se odločili, da bo na radiu prevladovala »domanja« govornica.

»Izhajati moraš iz realnosti. Tako je bilo pred 20 leti in tako je še danes. Kaj naredi poslušalec, če ne razume knjižnega jezika? Ugasne radijski sprejemnik. Mi ne moremo naučiti majhnih otrok maternega jezika, to se mora začeti drugje, najprej v družinskem krogu, potem v vrtcu, v šoli, v cerkvi in tako dalje. Mediji pridejo kot nadgradnja. Tudi danes je težko najti ljudi, ki bi znali govoriti narečje.«

- V začetku ste imeli kar veliko težav tudi zaradi financiranja.

»Najprej je bilo potrebno zgraditi radio in že za to smo potrebovali veliko sredstev. Pri tem nam je veliko pomagala Slovenija in tudi pri nabavi ustrezne radijske studijske tehnike ter opreme. Na Madžarskem so nam v začetku govorili samo to, da naj gremo na razpise. Na njih smo dobili samo eno desetino tistega, kar smo potrebovali za svoje normalno delovanje. Prva leta je bilo prav hudo, saj nismo imeli nobenega systemskega financiranja. Spomnim se ene od sej slovensko-madžarske mešane manjšinske komisije, ki je bila v Monoštru. Takrat je bila državna sekretarka Magdalena Tovornik, soprodsedujoča s slovenske strani, tako odločna, da udeležencev seje ni pustila na kosilo vse dotlej, dokler se niso nekaj zmenili. Namesto opoldne je bilo kosilo ob desetih zvečer. To je bil prvi tak preboj, ko se je začelo tudi pri našem financiranju premikati na bolje.«

- V zadnjih letih se je, kar se tiče financiranja, položaj, ne samo vašega radia ampak nasploh vseh narodnostnih or-

ganizacij in institucij v Porabju, precej izboljšal. Še vedno pa sami nimate urejenega 100-odstotnega financiranja.

»Danes je res veliko boljše, kot je bilo na začetku. Sistemsko imamo zagotovljenih približno dve tretjini

niku, kjer smo bili razen nekaj oficirjev in učiteljev vsi Slovenci, pa so nas vojaki silili, da naj govorimo madžarsko, češ da jemo madžarski kruh.«

- Če je bilo pred leti še tako, je danes zanimivo, da vas visoki

»V Porabju se moramo potruditi, da bomo, dokler se bo dalo, ostali Slovenci,« pravi direktor in urednik Radia Monošter Francek Mukič

ju 20-letnice delovanja Radia Monošter. To je bil povod za pogovor z Francekom Mukičem, direktorjem in urednikom edine radijske postaje Slovencev na Madžarskem.

- Petelin, ki je zaščitni znak radia, je prvič zakikirikal 23. junija leta 2000, toda prizadevanja za njegovo ustanovitev so se začela že veliko prej.

»Pravzaprav smo začeli že leta 1997. Kar tri leta je namreč trajalo, da smo pridobili radijsko frekvenco. S tem v zvezi imam eno anekdoto. Ko so ob odprtju Slovenskega kulturnega in informativnega centra že slavnostno odpirali šampanjce, je nek visoki gost iz Budimpešte »prijateljsko« dejal, da naj Porabski Slovenci niti ne sanjajmo o tem, da bomo dobili radijsko frekvenco. Že ta anekdota pove, da ni bilo enostavno. Tri leta je potem trajalo, da smo prišli do frekvence. Tudi leta 2000 še ni bilo razpisa, ampak na podlagi takrat veljavnega narodnostnega zakona smo imeli to možnost, da smo lahko oddajali osem ur programa tedensko.«

- Ste še vedno edina narodnost na Madžarskem, ki ima

smo samostojni. Če bi bili v sklopu madžarskega radia, pri katerem sem bil vrsto let zaposlen, je vprašanje, kako bi bilo. Sam nisem bil zadovoljen s tistim sistemom. Sprejeli so me kot slovenskega novinarja in urednika, potem pa sem moral 90 odstotkov svojega delovnega časa porabiti za to, da sem delal prispevke v madžarskem jeziku. Skratka niso se držali tistega, kar so obljubili. In še dva primera. Ko se mi je navadna kasetna, ki smo jih takrat uporabljali pri delu, pokvarila so mi rekli, da jih nimajo. Ko je bila enkrat obletnica Avgusta Pavla, menda je bilo to leta 1986, so me povabili na Cankovo, pa nisem mogel iti, ker nisem dobil uradnega potnega lista. Najprej bi se namreč iz Sombotela moral peljati en dan v Budimpešto po potni list, po vrnitvi nazaj na Madžarsko pa bi ga moral vrniti v Budimpešto in bi spet porabil en dan. Ta dan bi moral potem v službi ob sobotah ali nedeljah nadoknaditi. Potem raje nisem šel na Cankovo.«

- Kot ste rekli, je bilo na začetku težko priti do radijske frekvence, potem pa je bilo

Ekipe Radia Monošter (z leve): Francek Mukič, Monika Dravec Šulič, Margita Mayer Gašpar, Ančika Braumštein in Valerija Časar Kovács

sredstev, ki jih potrebujemo za svoje delovanje. Tudi na razpisih, na katerih sodelujemo, gre za državni denar; zato menim, da bi nam morala država dati ta sredstva na voljo brez razpisov, saj zdaj veliko časa in energije porabimo samo za to, da se prijavljamo nanje.«

- V začetku je Radio Monošter oddajal osem ur programa tedensko, zdaj je teh ur 28. Je to dovolj?

»Menim, da je za naše razmere to kar optimalno število ur. Izhajati moramo iz tega, da v Porabju živi le nekaj tisoč ljudi. Mi prakticiramo staromodni radio v tem smislu, da dajemo ljudem možnost, da lahko pripovedujejo in govorijo o stvareh, o katerih dolgo niso smeli govoriti. Zaprti smo bili med tremi mejami, obdani z žicami, marsikaj se je dogajalo, mi pa smo morali biti tihi. Sam imam za največji dosežek to, da so se ljudje odprli in spregovorili tudi o tem, kako je bilo nekoč. Ob tem lahko mirno uporabljajo svojo materinščino. Spomnim se še, kako je bilo nekoč na Gornjem Se-

madžarski politiki, ne samo Slovence, tudi pripadnike drugih narodnosti, spodbujajo, da naj ohranjate svoj materni jezik.

»Živimo tu, blizu nekdanje madžarsko-jugoslovanske meje, od koder je nekdanja madžarska država deportirala na tisoče ljudi, med njimi tudi Porabske Slovence, samo zaradi tega, ker so bili Slovenci. Za razliko od nekoč, nas današnja madžarska vlada, to moramo res poudariti, spodbuja, da bi doživeli svoje slovenstvo čimbolj celovito. Pri tem nas tudi finančno podpira. In na to se je nanašalo tudi moje parafraziranje Prešernovih besed na proslavi ob slovenskem kulturnem prazniku. Če se bo ta podpora tako z madžarske strani kot s strani matičnega naroda nadaljevala, se moramo mi v Porabju potruditi, da bomo, dokler se bo dalo, ostali Slovenci.«

(Slika na 1. strani: Monika Dravec in Dušan Mukič v eni od prvih oddaj.)

Silva Eöry
Fotografiji: Silva Eöry in
arhiv Radia Monošter.

PREKMURJE

Korbeu varašov

Slovenija de v drugi polovici leta 2021 predsedovala Sveti Evropske unije (EU). Vlada se je odlučila, ka de ob toj priliki neka več napravila za tau, ka de šlo baukše občinam, turizmi in gospodarstvu. In tak si je vözbrodila Korbeu varašov, akcijo, stera naj bi bila v pomauč promociji Slovenije.

Drügo leto se tak nede godilo vse samo na Brdi pri Kranji, liki tüdi indri po Sloveniji, med drüгим tüdi v krajini ob Müri. Na Brdi do djileši na ravni ministrov, drügi djileši in srečanja pa do leko po cejlöj Sloveniji. Projekt-na skupina je v sodelovanji z občinami pripravila tak imenovani Korbeu varašov, steri je namenjeni gospodarski, turistični, znanstveni in drüгим talom promocije. Kak pravi projektna skupina, de Slovenija raztalana na štiri makrodestinacije, Alpsko, Mediteransko, Termalno-Panonsko Slovenijo, pa na Ljubljano in osrednji tau Slovenije.

V predstavitvi Termalno-Panonske Slovenije so od pomurskih krajov v »korbeu« prišli: Moravske Toplice in Radenci z okolico, Lendava, Razkrižje, Grad in Murska Sobota. Projektanti so v publikaciji zapisali tradicionalne dogodke, steri so organizirani v tistom cajti, gda de Slovenija predsedovala Sveti EU. Tau so med drüгим tüdi: soboški Festival Fronta modernoga plesa, Grossmanov festival fantastičnega filma in vina v Ljutomeri, Mednarodni folklorni festival v Böltincaj, pa Festival Vinarium z Bogračfeston v Lendavi. V publikaciji so tüdi opisi uspešnih firm, naštete so stavbna in sakralna dediščina, pa ške razstave v muzejaj in galerijaj in tüdi naravne znamenitosti.

Silva Eöry

Kulturni teden na SPTS

Pesem ostaja v stičišču vrtinčastih sanj

Srednja poklicna in tehniška šola Murska Sobota je v počastitev slovenskega kulturnega praznika že 26-tič pripravila

Zdenka Jelenovec, David Roškar in Franci Just, ki je že vrsto let vodja Kulturnega tedna na SPTS.

Kulturne tedne na SPTS že več let pripravlja profesor Franci Just (prvi z desne)

kulturni teden, ki je bil letos v znamenju fotografije. Na osrednji proslavi je umetnostni zgodovinar dr. Janez Balažič spregovoril o delu in pomenu priznanega slovenskega umetniškega fotografa Jožeta Kološe, slovenski fotograf, po-

Jože Kološa se je rodil 28. septembra 1920 v družini fotografov, saj so se pred njim s fotografiranjem ukvarjali že njegov ded Jožef Prahač, oče Jožef in mama Katarina, priznani fotograf pa je bil tudi njegov oči Dragutin Reesch. Potem ko je leta 1940

Del razstave

potnik, novinar, potapljač in jamar Arne Hodalič pa je predstavil svoj ustvarjalni pogled skozi objektiv in fotografske podobe izumirajočih ljudstev. S pesniško-glasbenim recitalom, ki je nosil ime Pesem ostaja v stičišču vrtinčastih sanj, so se profesorji in dijaki spomnili tudi nedavno umrlega pesnika, pisatelja in novinarja Ernesta Ružiča. Iz cikla Zeleno v njegovi pesniški zbirki Delibab so recitali profesorji: Branka Berdnik, Irena Dresler, Zdenka Holsedl,

v Ljubljani opravil izpita za pomočnika fotografa, leta 1943 pa v Sopronu še za mojstra fotografije, se je po besedah Janeza Balažica »dokončno odločil, da bo svojo ustvarjalno slo živel za fotografijo.« Kološa je ves svoj bogat ustvarjalni opus zapustil rodni Murski Soboti. V Pomurskem muzeju, ki hrani več kot 1600 njegovih fotografij in 200 tisoč negativov, je urejen tudi Kološev kabinet umetniške fotografije.

Tekst in fotografiji: Silva Eöry

Slovenski kulturni praznik tudi v Števanovcih

7. februarja smo v Števanovcih praznovali slovenski kulturni praznik. Predsednica števanovske slovenske samouprave Agica Holec sem pristočno pozdravila vse, ki so se zbrali v kulturnem domu ta popoldan. Posebej sem pozdravila gospo konzulko Metko Lajnšček, slovensko zagovornico Eriko Kôleš Kiss, predsednika Državne slovenske samouprave Karla Holca in župana vasi Sándorja Fodorja. Pozdravila sem tudi vse nastopajoče.

Komu kaj pomeni kultura? sem postavila vprašanje in povedala svoje mnenje in misli. Na prvo mesto sem postavila jezik. Materni jezik, slovenski jezik smo dobili od mamice. Žal, sama sem zgodaj izgubila svojo mamico, zato sem jezik dobila in ohranila od očeta, mačehe,

Porabski trio: harmonikar Stanko Črnko, pevec Ferenc Sütö in pevka Marijana Fodor

od starih staršev in od botre. Jezik sem ohranila in ga spoštujem ter govorim tudi dandanes. Z jezikom je povezana kultura: pesmi, plesi, šege in tradicije, za katere moramo skrbeti in jih ohraniti. Od starejših se jih moramo naučiti, naj ostane živa ta bogata dediščina.

V kulturnem programu so nastopili: mali folkloristi Dvojezične osnovne šole Števanovci, folklorna skupina Društva porabskih slovenskih upokojencev, glasbena skupina Porabski trio (obe skupini delujeta s podporo ZSM) in kvartet iz Bogojine. Pester, zanimiv in bogat prog-

Folklorna skupina DU

ram smo imeli. Na koncu sem se zahvalila vsem, da smo ta dan skupaj praznovali slovensko kulturo. Ne samo z nastopi, temveč tudi tako, da smo se družili in se pogovarjali, saj so zelo pomembni tudi medčloveški odnosi.

Program dneva se je končal s forumom slovenske zagovornice Erike Kôleš Kiss, ki je predstavila svoje delo. Pozitivne informacije je delila s Števanovčani, saj se bo obnovila cerkev in razširili bodo tudi šolsko telovadnico. Dobili smo informacije o tem, kakšni razpisi bodo oziroma kako podpirata slovenska in madžarska država našo slovensko narodnost.

Dan smo končali na župnišču s skromnim prigrizkom in prijetnim klepetom.

Agica Holec, predsednica

Meša v štiri gezikaj v Vasszécsenyi

Minaulo je kauli deset lejt od toga, ka nekdešnji porabski plebanoš *Ferenc Merkli* v cejplak vogrskoj vesnici Vas-

meli slovensko mešo v svojoj domanjoj cerkvi. Predga je ranč tak v madžarskoj pa slovenskoj rejči bila.

»Vzemite in pijte iz njega vsi« - plebanoš *Ferenc Merkli* so mešivali v dvej gezikaj

szécseny nej daleč od Sombotela služijo. Depa eške itak majo želenje, ka bi slovenski mešivali, tau so včini pred lanjskim božičom v sombotelskoj cerkvi svetoga Martina tō. Svojim madžarskim vörnikom pa bi radi nutpokazali, kakšo bogastvo nosijo narodnosti v Železnoj županiji, zatok so je pozvali na edno srečanje.

9. februara zadvečerka se je Marijina farna cerkev v Vasszécsenyi do slejdnjoga kotá napunila z domanjimi lidami. Sploj dosta mlajšov je tō prišlo, vej so pa plebanoš *Merkli* po svetoj meši Balažov blagoslov davali. Depa bili so najgir na bogoslúžje ranč tak, šteroga so duhovnik držali v štiri gezikaj. Prvo štenjé s knjige Izaije so sami goršteli v nemškem gezikaj, drugo štenjé s Pavlovoga pisma Korinčanom pa smo čuli v gradiščanskoj rovačkoj rejči. Evangelij po svetom Mateji so plebanoš oznanili v našom slovenskom pa vogrskom gezikaj.

Liturgijo v slovenskoj knjižnoj rejči je spejvo Cerkevni pevski zbor ZSM Števanovci, za šteroga so pred desetimi lejtami idejo dali vrnau *Ferenc Merkli*. Na orgole je igro kantor *Gábor Sebestyén*, pesmarge so tisti den že drugo paut liturgijo spejali - zrankoma so

Plebanoš so raztomačili, ka znamenuje, biti sau Zemlé ino posvejt Svetá, tau je žma ino svejklost žitka. Narodnosti prej davajo žma vküpnoma vogrskoma rosagi, s svojov duplanskov kulturov ga bogatijo. Duhovnik so vörnike eške pozvali, aj nikdar ne odeberéjo ležejšo paut, aj raj trpijo ino vódržijo v včenjej Kristuša.

V kulturnoj dvorani farofa je lüstvo oprvim pozdravila novinarka *Mária Némethy*, štera je povódala, ka držijo narodnostni den v Vasszécsenyi zavolo 8. februara, slovenskoga kulturnoga svetka. Pesnik *France Prešeren* je prej tō dosta po svejti odo ino spoznavo ovaške kulture, depa inaske so ranč tak mogli oditi v tihinske rosage slúžit, prva kak so majstri gratali. V delavni dnevaj dostakrat ranč ne vzmemo na pamet, kakše vrejdnosti mamu kauli sébe, je eške povódala sodelavka sombotelske televizije ino cujdala, ka moremo spoznati ovaške kulture pa od nji kaj dobroga prejkvzeti. Tau si more najbolje mladina zamerhati, zatok prej takši narodnostni dnevi slúžijo preminaučim, zdajšnjim pa prišešnjim cajtom tō.

V kulturnom programi so oprvim gorstaupile *Sombotelske spominčice*, štere so

s sprevajanjom fud pa tamburic zaspevale pet porabski slovenski ljudski pesmi. Vse so bile z nauvoga, tretjoga CD-na skupine, zvekšoga so vse pripovejdale od lübezni. Slejdnja, hejcna nauta »Dragi moj sausad« se je sploj povidla domanjoj publikli.

pesmi je igralo več generacij vküper.

Po kulturnom programi so plebanoš *Ferenc Merkli* vsejm slovenskim pa rovačkim gostom prejkdali svoje najnovéše knjige, v šteraj pišejo o vsefelé religijaj sveta. Lejpi večer se je končo s vküpnim spejvanjom,

»Eno takšo bi rad« - Sombotelske spominčice na odri veškoga farofa

S tamburicami, fudami pa gitarov so na oder staučili goslarge z rovačke vesi *Petrovo selo*, šteri so s svojim dvoglasnim spejvanjom prizvali dalmatinsko čütenje. Depa dosta naut smo čuli z drugji rovački krajini, v prvom redej z Gradiščanskoga tō - gnauk temperamentne, drgauč lirične

nekdešnji porabski duhovnik pa so se odlaučili, ka do drgauč tō držali narodnostni den v Vasszécsenyi.

(Kejp na 1. strani: Domanji vörnike v cerkvi v Vasszécsenyi, na koruší Cerkevni pevski zbor ZSM Števanovci.)

-dm-

Kulturni praznik v Sakalovcih

8. februarja je Slovenska samouprava v Sakalovcih priredila kulturni večer ob slovenskem kulturnem prazniku. V programu so nastopili gledališka skupina ZSM Veseli pajdaši iz Števanovcev in glasbena skupina ZSM Porabski trio.

Kulturnemu programu je sledil forum slovenske zagovornice v madžarskem parlamentu Erike Köleš Kiss.

FS

ŽELEZNA ŽUPANIJA

V Železni županiji je v Táplánszentkeresztu največ sov

V Železni županiji so 213 sov vküprešteli pa od tauga ji je 35 v vesi Táplánszentkereszt. Niške ne vej, ka zaka, depa največ ftičov po boraj pred šaulov pa pred vrtcom sedi. Tauma se mlajši fejst veselijo, zato ka tak skrak so še sove nikdar nej vidli. Pa nej samo sove, drugi ftiči se tō prvin odnesejo, če človek skrrej dé k njim. Zavolo tauga, ka sove obrnjeno življenje majo, v noči „živejo“ vodne pa spijo, leko mlajši tak paulek dejo. Sove so tō taše kak drugji ftiči po zimaj, največkrat vküper živejo, gde človek eno zagledne, tam gvúšno ka je še več. Depa tau se spomladi brz spremeni, zato ka do marca si par morajo najdti, potistim pa gnejzdo narediti. Zdej še mirno leko počivajo, tašo brigo še nejmajo.

Gda je človek tak gleda, tau misli, ka so tej ftiči kak vodne tak vnoči taši mirni. Depa tau je nej tak, ranč bi nej mislili, ka tak se spremenijo, gda sonce dolaodide. V kmici se največ živali, sploj menše živali mora bojati od sove, zato ka v kmici sploj dobro vidijo pa slišijo, še tau opazijo, če edna müja se v luft zdigne. Pa če bi še tau nej dojšlo, oster klün pa ostre škrapce majo, nesejo se pa tak potiji, kak gda listje pade. Sove so zaščítane (védett), sploj dosta haska delajo, vküpberejo müši, podgane pa še dosta taši stvari, ka lidam kvar delajo.

Karči Holec

OD SLOVENIJE...

Odstopila ministrica Ksenija Klampfer

Ministrica Ksenija Klampfer je predsednika SMC Zdravka Počivalška obvestila, da odstopa kot podpredsednica SMC, izstopila je tudi iz stranke. Ministrica za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, ki po odstopu premierja Marjana Šarca opravlja tekoče posle, je v pismu zapisala, da je njena odločitev posledica nestrinjanja z vodenjem stranke, še posebej v času po odstopu predsednika vlade. »Vedno sem verjela, da so rezultati dela tisto, kar politiku daje verodostojnost, s katero lahko stopi pred ljudi. S svojo ekipo sem kljub manjšinski vladi uspešno zaključila številne projekte,« je navedla Klampferjeva. Ob tem je med drugim navedla ohranitev socialne varnosti, dvig minimalne plače, dvig materinskega, očetovskega in starševskega nadomestila ter starševskega dodatka, ustavitev padanja pokojnin in dvig odmerne odstotka, pa tudi ukrepe na trgu dela. »Menim, da smo opravili veliko dobrega za ljudi, prav gotovo pa je ostalo še veliko izzivov,« je navedla Klampferjeva, ki Počivalšku v pismu očita, da je delovanje stranke pod njegovim vodenjem vse bolj usmerjeno v stran od pogledov ljudi.

Cerar na obisku v Ankari

Slovenski zunanji minister Miro Cerar se je mudil na dvodnevem obisku v Turčiji. V Ankari se je med drugim zavzel za članstvo Turčije v Evropski uniji ob izpolnjevanju pogojev in pri tem ponudil vso mogočo pomoč Slovenije. Minister Cerar, ki opravlja le tekoče posle, se je v pogovorih z gostiteljem, turškim kolegom Mevlutom Cavusogljem, posvetil predvsem krepitvi dvostranskih odnosov in gospodarskega sodelovanja v skladu s strateškim partnerstvom, ki sta ga Slovenija in Turčija sklenili marca 2011. V tem smislu sta se zavzela za okrepitev sodelovanja med državama na področju energetike, logistike, informacijske in komunikacijske tehnologije, kmetijstva, turizma, športa in znanosti.

KDOR IMA CVETLICE RAD/STO MA RAUŽE RAD...

ZIMZELENE RASTLINE

Tudi v mesecu februarju, ko je na vrtu vse mrtvo in počiva, se večkrat sprašujemo, je vendarle kaj za delati

usnjatimi in barvastimi listi, pa tudi takrat, ko so posipane z ivjem ali malo odete s snegom.

tla. Znanih je veliko sort, ki se razlikujejo po rasti, velikosti, barvi listov in plodov. Nekatere sorte so stožčaste rasti, primerne za sajenje med vedno zelene grmovnice in trajnice. Pisanolistna bodika ima liste z bolj ali manj širokim

strani rjavo žametasti. Cvetovi so v velikih ploščatih socvetjih v maju kremaste barve.

Med najbolj zanimive zimzelene rastline spadajo rese, in zimzeleni rododendroni.

Zimzelene rastline prevzamejo pozimi funkcijo osrednje

Grbastolistna brogovita je močno rastoč grm za večje vrtove

ali postoriti. V vrtu je treba tu in tam vedno kaj za postoriti. Vse je odvisno od zime. Ideal-

Nižje in srednje visoke zimzelene grmaste rastline so razni češmini, pušpani, vrbolistne

Zimzelena brogovita z rahlo bleščečimi usnjatimi listi in prekrasnimi cvetovi, ki so v bolj zaprtem stanju roza barve, ko so pa v polnem cvetenju, so bele barve. Cveti od januarja do aprila.

no za vrt in rastline je, če je vsa zemlja pokrita s snegom. A žal ga je vsako leto manj. Včasih je potrebno, da na ta ali oni del vrta namečemo malo snega, bodisi da se sploh ni »prijel«, da ga je veter odnesel, bodisi da se je stopil, vsekakor je prav, da tu in tam popravimo zimsko zaščito. Večinoma pa vrt počiva in počivamo tudi mi.

V našem počivajočem vrtu pa so zanimive rastline, ki so obdržale listje, to so zimzelene rastline. Te dajejo pustim vrtovom veliko čara. Čar nam dajejo s svojimi debelejšimi,

in drobnolistne panešpljice, plazeče trdoleske, grbastolistne brogovite, zimzeleni kovačniki in drugi.

Bodika ali Ilex spada med najlepše nižje oziroma srednje rastoče grmovnice ali drevesa. Je vedno zeleno drevo ali grm s privlačnimi bleščečimi rdečimi drobnimi plodovi. Vrsta je dvodomna, zato vse rastline nimajo plodov. So ženske in moške rastline, nekatere sorte so enodomne in na njih so moški in ženski cvetovi. Sadi se v polseno ali zahodno stran hiše, kjer so propustna, zmerno vlažna

Spomladanske rese z izredno bogatimi cvetnimi nastavki

rumenim pasom, jeseni pa dobijo listi rdečkast ton. Sorta je zaradi rumene barve bolj občutljiva na mraz, zato jo je

okrasne vrednosti, saj z njimi vnašamo posebno energijo, ki da vrtu občutek razgibanosti in dovršenosti.

Velikolistna prizemljika je plazeč vednozelen grmiček s sorazmerno velikimi lističi, nekaj od njih pozimi pordeči. Je dobra pokrovnna rastlina za sajenje med nizke in srednje visoke trajnice, za grobove in korita

potrebno dodatno zaščititi. Uporabne so tudi za žive meje in floristiko.

Grbastolistna brogovita je velik vedno zelen in močno rastoč grm. Listi so zeleni, močno nagubani, na spodnji

ALI STE VEDELI ...

Da so sorte lovrikovcev, ki so prav tako zimzelene rastline z večjimi listi bolj občutljive kot sorte z malimi listi.

*Besedilo: Olga Varga
Fotografije: svetovni splet*

Kameni gostüvanjčarge

Na Starom gradi je živejala edna grofična, štera je preklinjala kak vrag. Vsakši si je vüja zatekno, gda je prag grada prejkstaupo. Rada bi se omaužila, depa njene zamazane lampe je niške nej sto poslušati. Zatok je vözglasila v cejlj krajini, ka se s tistim mladencem oženi, šteri eške üše preklinja kak una.

Tistoga ipa je v ednom srmačkom rami živo eden stari drvar, šteri je emo tri siné. Vsi so znali tak preklinjati kak niške nej blüzi pa nej daleč. Drvar je nika nej emo, zatok je en den pravo svojim sinaum:

»Gradska či eške üše preklinja kak vi. Idite na Stari grad srečo iskat! Šteri de bole grdau prekunjavo kak grofična, tisti go leko za ženo vzeme.«

Na Stari grad je oprvim odišo najstarejši brat. Pito je grofično, če bi ga vzela za moža, una pa je zakunila:

»Gromska strejla, što pa si, ka si oči na mé lüčo? Včasik se poberi z grada, ti penski sin, ti laufarski pes!«

»Ge sem nej penski sin, pa laufarski pes tö nej. Drvara sin sem,« gi je dau valas. »Samo zatok sem po té prišo, vrazil čiči, ka grdau vejš prekunjavati. Gda boš ti prekunjavala, mo ge preklinjo. Takši par baudeva, kakšoga je na Starom gradi eške nikdar nej bilau.« Čemerna grofična je zapovödala svojim lapcom:

»Pred gradom rasté eden rast. Zgrabite toga tupaša ino ga privežite k drejvi. Rbet ma zbičüjite, aj si zamerka, ka sem ge gradska, nej pa vrazil čiči!«

Tak so gradski lapci zbičüvali prvoga brata. Večer se je komaj živ privlejško pred domanje dveri ino prekuno gradsko čér.

Drügi den je na Stari grad odišo drügi brat. Gda je na dvoriški srečo grofično, se gi je poklono:

»Prišo sem na grad, ka bi vüdo edno čemerasto dekle,

štera preklinja kak vipera. Tak mi je pripovejdo najstarejši brat, šteroga si dala večera zbiti, prva kak liki bi odišo z grada.«

spalnice, gde je spala čemerasta grofična. Prejk okna je gorsplezdo k njej, go prebüdo ino zakuno:

»Vrag aj te počese, manjica

»Ka bi pa ti rad?« ga je pitala grofična.

»Ženo sem prišo iskat,« se je smedjau drügi brat. »Čüu sem, ka grdau vejš prekunjavati. Če me škéš za moža meti, va badva zakunjavala ino takši par baudeva, kakšoga je na Starom gradi eške nikdar nej bilau.«

Grofična se je razčemerila:

»Aj te odnesé vrag, ti vrazil tupaš! Oženiti se škéš pa me šimfaš, ka sem grda vipera! Lapci, privežite ga na drejvo ino ma dajte z bičom na rbet, ka bi več nikdar nej prišo na tau dvoriške!«

Ino gradski lapci so rejsan zbičüvali eške drügoga brata, šteri se je večer komaj živ privlejško pred domanje dveri. Prekuno je gradsko čér.

Tretji den se je na Stari grad napauto tretji brat. Cejlo lüstvo na gradi je eške spalo, gda se je zrankoma rano stavo pod oknom gradske

manjasta! Tak frčeš, ka te eške grom ne prebidi. Včasik gorstani!«

»Hej, što pa si, ka mi zapovedavaš, kak liki mi je moj pokojni oča tö nikdar nej?« je mrnjavala ino se sneno pretegovala.

»Ge sem tretji brat, šteri sem prišo na Stari grad ženo iskat! Mojiva starejšiva brata si dala namlatit, namé pa ne boš vkanila! Vej sem pa üši kak ti, če začnem prekunjavati! Včasik zbüdi popa, ka naja zda!«

»Ka se tak paščiš, vrag aj te vzeme!« se je čemerila gradska či. »Pa rejsan vejš preklinjati?«

»Bole kak ti!« je biu gizdavi tretji brat.

»Samo skrb se mej!« ma je prtila. »Če mo ge üša kak ti, ti gradski lapci tak čönte sterejško, ka š cejli žitek čüto!«

»Oprvin zbüdi plebanoša, ka naja vküpdá!« je tretji brat če-

merasto stisno prgiške.

Ka je leko grofična včinila? Lapci bi go leko rejšili od pojba, de so pa eške spali. Zatok je mujs mogla oditi ž njim pred gradskoga patra, šteri jiva je zdau, eške prva kak bi sunce gorstani.

Po tistom so vsi na gradi čestili pa valili batrivnoga mladenca, šteri je grofično zbabo. Geli so pa pili tačas, ka so se nej napili. Mladoženec ino sneja pa sta plesala ino prekunjavala.

Gda so zvoni podnék zvonili, je grofična pravla:

»Nageli ino napili smo se. Dojšlo je veseldja. Popili smo cejlo vino, zatok se zdaj pojmo v dau špancerat!«

Gostüvanjčarge so gorstani od stola ino odišli za mladožencom pa snejov. Ž njimi je üšo gradski dühovnik tö. Sunce pa je tak sijalo ino žgalo, ka je grofični ožgalo bejli obraz. Zatok je zakunila:

»Prekleti aj bau drvar, šteri je tö drejve vözosejko, ka me sunce tak žgé kak edno Ciganjico!«

Mladoženec pa je čemerasti grato, ka njegva mlada žena njegvoga očo preklinjava. Zatok je pogledno v nébo ino zakuno:

»Preklete sunce, skrij se za oblake, ka ne š žgalo blejdo lice moje žene!«

Ino gledaj! Eške v tistom ipi je mladoženec daubo kaštigo, ka je prekuno sunce. Vsi gostüvanjčarge so ž njim pa snejov vred kameni gratali. Na tistom pauli so že davnik zrasle drejve, v njinoj senci pa - na pauti na Stari grad - ležijo strašno veuki kamli, kameni gostüvanjčarge.

Če stoj ne da valati, aj dé poglednit! Vüdo de gradske gostüvanjčare, med njimi plebanoša tö. Na njegvi plečaj visi - kamena reverenda.

Na domanjo rejč obrno:
-dm-

Ilustracija: -mkm-

... DO MADŽARSKE

Lani rekordno število porok

Med 9. in 16. februarjem so potekale prireditve Tedna porok, ki naj bi pripomogle k temu, da bi se v državi poročilo vse več mladih parov. Ob tej priložnosti je Centralni statistični urad objavil podatke za leto 2019. Na podlagi le-teh trdijo, da na Madžarskem že 30 let ni bilo toliko porok kot lani, ko se je do novembra poročilo 62 tisoč parov. Na Madžarskem se je od sredine 70-ih let prejšnjega stoletja zmanjševalo število parov, ki so se tudi uradno poročili. Ta trend je trajal vse do leta 2010, ko se je obrnil in se je postopno dvigovalo število poročenih parov. Statistični urad meni, da bo lansko število porok presegalo 64 tisoč, tako bo to rekordno leto zadnjega tridesetletnega obdobja.

In še nekaj zanimivosti. V obdobju od leta 1990 se je za 8 let dvignila povprečna starost mladoporocencev. Pri vseh porokah je povprečna starost moških 36,6 leta, žensk 33,5 leta. Pri tistih parihi, ki se prvič poročijo, je povprečna starost nekoliko nižja, moški so stari 32,8 leta, ženske 30,1 leta.

Bivši diplomat pred sodiščem

Na koncu marca se bo začel postopek proti bivšemu madžarskemu veleposlaniku v Peruju, ki so ga ovadili, da je bil član mednarodne pedofilske mreže. Karierni diplomat je leta 2002 začel delati na zunanjem ministrstvu, od leta 2007, v času prejšnje levo-liberalne vlade, je bil konzul v Los Angelesu. Tudi v času Orbánove vlade je lahko ostal v vladni službi, vodil je tiskovni oddelek v zunanjem in tudi v pravosodnem ministrstvu. Leta 2017 so ga imenovali za veleposlanika v Peruju. Z njegovim imenovanjem se je strinjala tudi opozicija v parlamentu. Mednarodna preiskovalna skupina pod vodstvom španske policije je v 11-ih državah priprla osebe, ki so preko WhatsApp aplikacije pošiljali drug drugemu otroške pornografske slike. Madžarskega diplomata naj bi vlada dala pripeljati domov že lani, ga razrešila funkcije in z njim prekinila službeno razmerje.

KA JE PRVIN BILAU, NA TISTO SE ČLOVEK BOLA SPOMNI

Micka Svetec v Slovenski vesi žive pri poštiji. Kak mi je pripovedala, zdaj bi več tak skrak nej zidala, zato ka spoj dosta je autonov. Gda sem go proso, aj naprejzeme stare kejpe, ona je edno kaštulo djala na sto. Edno staro, v steroj je gnauksvejta saloncuker bijo, čokoladni desert salon, tau piše na vrnjici pa tak mislim, ka skur štirideset lejt stara mora biti. Kelko so pa kejpji? Edni gvušno ka dvakrat, trikrat telko.

- *Micka, kak maš ti dekliški priimek?*

»Ge se tak zovem, ka Šulič, doma sem pa bila na Gorenjom Seniki.«

- *Te ram na kejpji je tvoj rojstni ram?*

»Tau je moj rojstni ram v Bekavaraši, te je sprvoga tak vogledo kak spodkar Boslin ram. Samo sledkar sta ata pa mama te prejdnji tau cuzozidala. Te sem ge še nej v fabriko odla, dosta sem pomagala zamani-co kopati, zato ka ge sem rada delala moško delo. Tau je tak štedesetausmoga moglo biti, gda se je te prejdjen tau zido. Trbelo je, zato ka je mali ram biu, pa te so še starci tü bili, kak baba pa dejdek, pa müva s sestrov sva že tü vekšivi bili.«

- *Je eden stari družinski kejp, gde ste vsi dolavzeti, ka je tü bilau?*

»Mena se te kejp najbola vidi, gde smo vsi dolavzeti. Mama se je vsigdar brigala, aj lejpi gvant mam,

zato smo vsigdar v Ritkarovce odli k subolici (šivilji). Mi smo odtistec nej

Micka Svetec rada prebira med starimi kejpji

bili daleč kraj, po gauški, ja pa nej, pa človek je tam biu. Te je še nej tak bilau, ka vse si gotovo leko küpo, najprvin smo platno küpli pa te smo s tauga gvant dali zašiti. Zato mam vse tri, kak mati tak ge pa sest-

Zdavanjski kejp matere pa očé

ra, gnaki gvant. Te kejp, če se dobro spomnim, so Ropoš Miška bači redli, depa ka je te moglo biti, tau več ne vejim.«

- *Te kejp, gde je tvoj portret, zaka je tak mali?*

»Zato, ka te kejp je v parvico (izkaznico) trbelo za avtobus, vejn v tretji klas

sem odla, gda so te kejp napravljali.«

- *Dobro je bilau v šaulo odli?*

»Dobro, ge sem rada odla, rada sem se včila pa dobro sem se včila pa itak sem tremo mejla, če smo kaj pisali ali so me vözvali k tabli. Tau je mena vsigdar velka nevola bila, vsigdar sem dosta več znala, kak sem taprajla. Ovak se je zato vsigdar dobro paršikalo, samo moja mama nej stejla, aj se tadale včim, bola na tejm bila, aj delat dem.«

- *Kakšno gostüvanje je bilau tau, gde telko lüstva stoji pred ramom?*

»Tü sem še tak mala, gda sem svatbica bila, drüga je pa sestrična, depa če pogledneš, družbenge so še menši. Tau je te bilau, gda se je od drügoga sauseda hči ženila pa moji stari stariške so bili proščaji. Na tau se dobro spomnim, ka s kočüjom smo se pelali pa sem se fejest bojala, nej ka bi vöspadnila.«

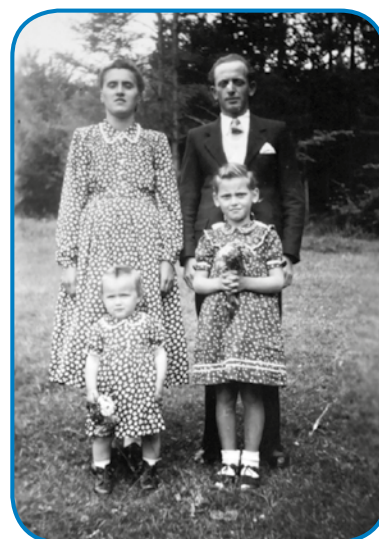
- *Sto sta na taum kejpji?*

»Tau sta oča pa mati, gda sta se ženila petdesetdevetoga leta. Lejpi gvant sta mela, pa te je še velko srmastvo bilau. Te je tak bilau, ka en gvant so meli, depa tisti je pošteni biu, zato ka na svetašnji gvant so vsigdar dali. Tistoga so samo k meši nosili pa te zavolo tauga je dugo držo.«

- *Je eden taši kejp, gda si pri steni dolaposlikana, gde je tau bilau?*

»Tau je pri Köleši bilau, ge sem dostakrat odla tam zato, ka sem malo Eriko, stera je zdaj zagovornica v parlamenti, z biciklinom dosta vozila. Ali če sem

krave pasla, te sem na tašo dugo travo djagode goraspikala pa tau sem

Z materjov, očom pa sestrov; vse ženske majo gnaki gvant, steroja so dale zašiti v Ritkarovca

njej vsigdar nesla, gda sem domau üšla.«

- *Sto so na taum kejpji, gde kelnarce stojijo?*

»Edna sem ge nakrajmi, te mati, te sausedica pa Rovat iz Ritkarovec. Tašoga

Gda se je sausedna dekla ženila, je Micka bila mala svatbica

reda je tau bila šega, ka smo se vsigdar tak dali dolaposlikati, tisto smo meli v rokej, ka smo gornosili.«

- *Maš par kejpov, portretov od sebe tö.*

»Mam, ranč nej malo, te je tak bila šega, če si kakšni nauvi gvant emo ali kakšno nauvo frizuro, te smo se vsigdar dali dolavzeti. Zavolo tauga mam tak dosta kejpov od sebe.«

- *Sto sta pri motori dolavzeta?*

»Tau sta moja ata pa mama pri motori Csepel, steroga sem fejest nej maro. Zato ka preveč je glasen biu, saused je emo motor Danuvia, tisti je tak potima se pelo, ka si ga ranč nej čüjo. Zavolo tauga, če je ata namé sto pelati z motorom, nikdar sem nej vsela gora.«

- *Kak tau, ka sta vüva z možaum sé v Slovensko ves prišla pa sta nej doma na Gorenjom Seniki ostala?*

»Zato ka te je še sestra doma bila pa prajla, ka ona nikdar nede zidala, tak sva te müva tü zemlau küpla pa sva zidala. Depa vejš kak bilau, sledkar se

je sestra tü zbrodila pa tü paulek nas zidala, tak sva sausedici gratali.«

- *Dobro je te stare kejpe naprejzeti pa je gledati?*

»Pa vejš, ka je dobro, samo tau baja, ka človek gda stari grata, na tisto se dosta bola spomni, ka je prvin bilau, kak na tisto, ka je gnes ali včera bilau.«

Karči Holec

Zalán vidi možnost v znanju slovenščine

Zalán Láng je dijak monoštrske gimnazije Mihály Vörösmartyja. V lanskem šolskem letu je uspešno opravil pisni del izpita iz slovenščine, v času najinega pogovora se je pripravljaval na ustni del, ki ga je čakal 13. februarja.

»V Monoštru sem zmeraj imel dobre učitelje, ki so me uvajali v ta lep jezik. Po mojem je slovenščina med lažjimi evropskimi jeziki,« je povedal mladi dijak, ki od 10. oktobra 2019 prejema od države t. i. narodnostno štipendijo. Naj omenimo, da Zalán prihaja iz narodnostno mešane družine, njegova babica živi v Andovcih.

Zalán ni le priden dijak, temveč tudi dober športnik. Že več let igra roket, med njegovimi vzorniki sta tudi slovenska roketaša Matej Gaber in Dean Bombač, ki igrata pri ekipi MOL-PICK Szeged.

»Načrtujem, da bom po končani gimnaziji nadaljeval študij v Sloveniji. Upam, da bo moje znanje slovenskega jezika, ki sem si ga pridobil v vzgojno-izobraževalnih institucijah Slovenskega Porabja, dobra osnova za študij v matični državi.«

LRH

SEJA KOMISIJE ZA NARODNOSTI

10. februarja je potekala letošnja prva seja Komisije za narodnosti madžarskega Parlamenta. Člani komisije so razpravljali o letnem delovnem načrtu, ki so ga tudi sprejeli. Prislunili so informacijam o popisu prebivalcev leta 2021, ki jih je sestavil strokovni forum 13. januarja. Na seji so se pred-

stavili tudi nekateri predsedniki državnih samouprav, med njimi Mária Felföldi, predsednica Državne poljske samouprave, György Kozma, predsednik Državne romunske samouprave, in Akopyan Nikogosz, predsednik Državne armenske samouprave.

FS

POD SREBRNIM BREJGOM ...

... se spidje menje vina, kak pa ga slovenski vinarje pripouvajo, ga sprejšajo, ga dozoriti pistijo. Tou, ka se ne more spiti, tou statistika tō vej povedati. Demo numere, na sveklo! V sezouni 2018/19 aj bi vsikši Slovenec spiu 37,8 litra vina. Več kak 5 litrov eno leto nazaj aj bi ga spili. Ja, statistika tak guči, po tejm tou gvüšno istina mora biti. Una nam tada le pripovejda, ka se je napravilo 890.000 hektolitrov vina, spilou pa 800.000 hektolitrov. Statistika, za te informacije trno lejpa hvala. Depa vejmo, ka je statistika največša istina, stera laža.

Ja, laža, kak je duga pa šorka. Depa sama rada tou ne dela. Tou zatoga volo dela, ka ne vej vse tisto, ka drugi vejmo. Dosta več vina spidjemo, kak nam teta Statistika guči pa nas vči. Moj lugaš meni vsikšo leto nin 400 litrov

domanje rdečke da. Od sauseda eške gnouk več, tam tadale pri drugoj držini ranč tak pa eške zavole takši geste, od koga statistika nika ne vej. Depa ostanimo pri meni doma. Tej 400 litrov žmanoga vina zvekšoga mi, domanji spidjemo, kakši liter saused ali padaš dobi. Po našoj statistiki nam ostane 350 litrov. Za istino, kuman, kuman nam do bratve dojde. Tak leko povejm, ka mi štirge v enom leti dobri 80,6 litra vina po človeki spidjemo. Na, teta Statistika, ka na tau povejš? V vsej tej litraj pa nega tistoga vina, ka ga v krčmej ali pri sausedaj v sebe nut vlijemo. Tak, ka je, statistika nema istino! Dobro, vino zdaj tanjajmo, statistiko pa nej. Una tadale vse naopek guči. Neka lejt nazaj je vörišlo, ka v Sloveniji je vse več žensk pa vse menje moškova. Po vsejm tejm tak

vögleda, ka pomelek dvej ženski na enoga moškoga prideta. V krčmej tou po radioni poslušamo. Eden moj pajdaš, na velke brodi začne. Vcejla tiüma ostane, nika več ne pidjé, samo brodi pa li samo brodi. Pa ga pitam, ka ga mantra.

»Poslujšaj, tou je nika nej vredi gé. Pravijo, ka pomelek dvej ženski na enoga prideta. Pa me dun miga, steri mojivi dvej ma? Ge ranč ene nemam. Tisti bi se mi zavaliti mogo, ka sam njemi svojivi prejk dau.«

Tak un, po statistiki, aj bi dvej ženski emo, za istino pa rač ene nema. Ka od pejnez ranč ne gučim. Gda statistika vse pejneze tala, stere Slovenci prslujžijo, nikšne baje nej bi smelo biti. Depa teta Statistika samo na paperi pejneze tala, tou pa dun nej lepou od nje.

Miki Roš

Večer komorne glasbe

Skład za glasbo Monoštra, Glasbena šola Jenő Takács in KUD Pannon kapu so tudi letos pripravili niz koncertov resne glasbe. Ljubitelji komorne glasbe so 8. februarja

lahko prislunili koncertu violončelistke Orsolye Mód in pianista Lászla Borbélya.

Orsolya Mód je bila učenka monoštrske glasbene šole, treutno je violončelistka ansambla Fesztivál, hkrati pa profesorica na Univerzi v Szegedu. László Borbély je pianist, nagrajen z nagrado Prima junior in je profesor na Glasbeni akademiji Ferenc Liszta.

Naslednji koncert bo 12. marca v refektoriju bivšega samostana, nastopila bosta Péter Rápli (klarinet) in Ádám Szentannai (violončelo).

LRH

PO EDNOM STOLETJI PA PAU VÖMINILI DJAREM

Če rejsan je dosta znautrašnji problemov ino vsikdar menje mauči emo, je Osmanski imperij leta 1683 eške gnauk probo dosegniti svoj veuki ciu: prejkvzeti Beč. Törkom je batrivnost davalo tau tö, ka so vnaugi Madžari nej bili zado-

trej pravcov: Sobieski je vdaro na krimske Tatare, beneški šifti so prihajali z maurdja, cesarski *Karel Lotarinški* pa je odišo pod Budo.

60-65 gezero sodakov Svete lige se je vleti 1686 dva mejseca pa pau vojskovalo pod bu-

mujs dobiti: eno kilo krüja, pau kile mesa, en liter vina ali pet litrov piva. Za eden šereg s 50 gezero lidami je tau za en mejsac znamenüvalo 1500 ton krüja, 750 ton mesa, 12 gezero hektolitrov vina ali 75 gezero hektolitrov piva. Konje pa je tö trbölo polagati.

Cesar Leopold se je trüdo, ka aj bi Vogrsko kraljestvo zgübilo svojo samostojnost (önállóság) ino gratalo edna prausna provinca monarhije. Madžarski stanovi (rendek) so ma z en kraj hvaležni bili, ka je Törke vözagno, z drügi kraj pa so se ga bojali tö. Zatok so na državnem djilejši leta 1687 nutprivolili, ka več nedo krala slobaudno odeberali ino več nedo meli pravice zdigniti se prauti njemi. Habsburgi so od tistoga mau vogrsko krono erbali po moškoj liniji.

Po veuki zmagaj v Nagyhar-sányi pa Beogradi je kazalo, ka leko Törki zgibijo vse svoje zemlé v Evropi, Habsburgi pa gratajo najkrepši na kontinenti. Nevören »Sunčni krau« Ludvik XIV. je zatok leta 1688 z 80 gezero francuskimi sodakami Nemcam v rbet vdaro, tak je mogo Leopold svoje veuke sodačije na zahod poslati. Za dve leti so Osmani že nazajvzeli Beograd, prestrašeni Srbi pa so s patriarkom *Arsenijom Čarnojevičom* začnili bejžati prauti söveri, vu vogrske krajine. Na djužni grajncaj kraljestva je tak nauvi dom najšlo skoro 200 gezero Srbov, ništerni pa so odvandrivali vse do Budima ino varaša Szentendre.

Imre Thököly je ranč tak sto vöponücati nauvo osmansko bojno na Balkani, zatok je s svojimi »Krucí«, Törki pa Tataři nutvdaro na Erdeljsko ino dojoblado cesarske šerege. Zaman pa je gorspozno nevarnost ino za en malo za svojoga prejdjnoga pripozno Leopolda, je mogo pred cesarskov sodačijov donk zbejžati na törsko zemlau. Žena *Ilona Zrínyi* je odišla za njim, badva sta - vözaganiva - mrla v Ana-

toliji.

Leopold je brodo, ka je prišo cajt za integracijo Erdeljskoga. V ednoj diplomi z leta 1690 je vsejm trejm narodom (Madžarom, Sasom pa Sekeljom), vsejm varašom ino štirim pripoznanim vöram obečo dotedešnje pravice. Za en malo ma je erdeljski državni djilejš prisegno vörnost, Leopold pa je postavio svoje lidi na najvišiše funckije.

štera se je začnila s svetim Števanom.

Narajali pa so se nauvi konflikti: Leopold je na vogrske krajine gledö kak liki na svoje, začno je porce terdjati od velikašov. Dosta grüntov je vkrajvzeu ino je raztalo med svojimi funkcionarami ino sodakami, zatok je tistoga ipa dosta tihincov v kraug vogrski velikašov prišlo. Od cerkvá je samo katoličanskoj pomago: leta 1701

»Buda je pá kršćanjska!« - na konji *Karel Lotarinški*, nakli paša *Abdurahman Abdi* (kejp *Gyula Benczúra*, 1896)

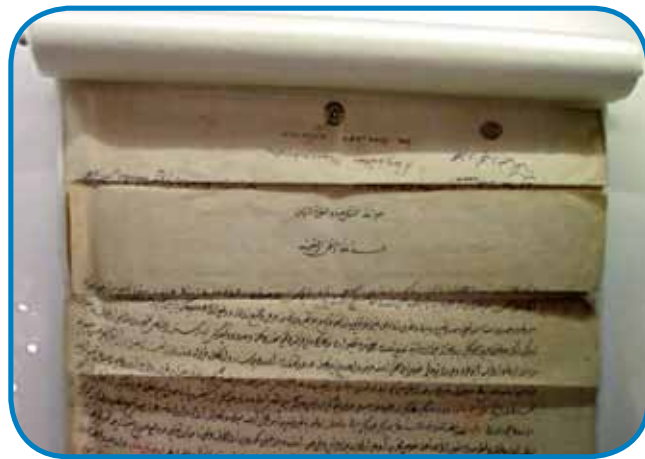
volni s Habsburgami. Tak se je na konci marciüša z Adrianopla (Edirne) napautilo več kak 100 gezero osmanski sodakov, šteri so juniüša že v Prekodonavje (Dunántúl) prišli. Bitje za Beč se je začnilo 14. juliüša. Cesar *Leopold I.* je že prva na svojo stran postavio polskoga krala *Jana Sobieskoga* ino dva nemškiva volilniva kneza (választófejedelmek). Francuski »Sunčni krau« *Ludvik XIV.* se je nej nutvmešavo, zatok je Beč zdaj tö nej spadno. Če rejsan so v varaši zgübili polonje branitelov ino so Törki prste že v cesarskoj palači meli, so do srejde septembra na pomauč prišle kršćanjske sodačije ino vküper tazagnale Törke. Cesar Leopold je ponüdo rokau veukoma veziri, depa *Kara Mustafa* je nej podpiso mér. Začnila se je duga bojna, v šteroj pa so Vogrsko cejlak oslobodili.

Sprtoleti 1684 so stvaurili tzv. »Sveto ligo«, v šteroj so zvün Habsburške monarhije eške Polsko-litvanski rosag, Beneška republika (Velencei Köztársaság) pa Rusoška cujbili - francuski Ludvik XIV. je pá obečo, ka se vkrajdrži. Tak so se vküper sodačije napautile s

dimskim gradom, med njimi je bilau 10-15 gezero Madžarov tö. Od 10 gezero törski branitelov je mrlau skoro 4 gezero, tak pa je varaš že 2. septembra v kršćanjske roké prišo. Cejla Evropa se je radüvala, za kratek čas se je pá vužgalo vüpanje kršćanjske solidarnosti, za vörnike je ta veuka zmaga svedočila diko Bogá.

Centralna kršćanjska sodačija se je obrnaua prauti djugi. Pri Nagyhar-sányi (v županiji Baranja) je cejlak na nikoj djala törski šereg s 50 gezero sodakami, tak je bila pred njauv oprejta paut prauti Beogradi (Nándorfehérvár). V etom cajti so slobaudni gratali eške Pécs, Szeged, Eger, Székesfehérvár ino Szigetvár tö, osmanski braniteli so zvekšoga brezi bitja prejkдали varaše, če so leko živi odišli.

Veuka bojna je dosta kvara napravila prausnoma lüsvi, sodačke so s sebov nosili betege tö. Zavolo dugi bojüvanj so se skoro spraznili županija Pešt, cejla krajina pauleg Donave ino Srem (Szerémség). Če so pavri kaj poželi, so tau brž ponücali sodačke, šterim so mogli kvatejr pa gesti tö davati. Eden sodak je mogo en den

Mér v Karlovcaj so podpisali januara 1699 - na kejpí original v törskoj rejči

Če rejsan je Habsburška monarhija dobila cejlo Vogrsko kraljestvo spred cajtov Mohača, bojna med dvöma imperijoma je eške nej bila odlaučena. V leti 1697 se je z 80 gezero sodakami sam osmanski sultan *Mustafa II.* napauto prauti Erdeljskomi, zaman pa je je tak dosta bilau, so je kršćanjski šeregi pri Zenti (v gnešnoj Vojvodini) strašno dojbili.

Sultan Mustafa je gorspozno, ka so osmanski cajti v Srejdnoj Evropi minauili. Januara 1699 je v Sremski Karlovcaj (Karlóca) s Svetov ligov takši mér podpiso, v šterom je dojpravo s vsej svoji vogrski pa rovački krajin. Obečo je, ka več nede pomago madžarskim rabukam, njegvi sodačke pa več nedo robili.

Tak se je končalo 150 lejt törskoga djarma na Vogrskom. Na Balkani je bilau dosta üše: Osmani so prva prišli, na več mejstaj pa ostali celau do začetka 20. stoletja. Vogrska je od začetka 18. stoletja pá stau-pila nazaj na evropsko paut,

je v nazajvzeti krajinaj dojzavpödo protestantska bogoslüžja, pravoslavni Rusini ino Romanarge pa so mogli rimskoga pápo za svojoga prejdjnoga pripoznati.

Zavolo takše politike so se vnaugi prauti bečkoma dvauri obrnauili. Kisnejši esztergomski nadpüšpek *Lipót Kollonich* je nej sto samo dve nauvi univerzi pa moderne manufakture v rosagi vpelati ino je nej sto samo pavrom pomagati - želo je, ka bi vogrski nemešnjaki tö porce plačüvali, gratali katoličani ino Nemci.

Vnaugi so čütili, ka so osmanski djarem na habsburškoga vöminili. Vseposedik so vövdardjale vekše ali menjše rabuke: leta 1697 so se - zaman - zdignili pavri, sodačke ino »Krucí« v krajiní kauli Tokaja ino Sárospataka (Hegyalya). Za šest lejt so pá probali - na njino čelo se je te postavio *Ferenc II. Rákóczi* ...

-dm-

PETEK, 21.02.2020, I. spored TVS

6.20 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 9.05 Zimski počitniški program, 11.00 TV-izložba, 11.15 Vem!, kviz, 11.45 TV-izložba, 12.00 Čarovnija zvoka, kanadska dokumentarna oddaja, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Tarča, Globus, Točka preloma, 15.20 Mostovi - Hidak, magazinska informativna oddaja, 15.55 TV-izložba, 16.10 Pa-stirček, kratki dokumentarni film, 16.25 Osvežilna fronta: Čas, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Zadnja beseda! 18.00 Infodrom, 18.15 Pujša Pepa: Skrivnosti, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 18.55 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Ema pred Emo, 21.10 Turizem 365: Vzhajajoči turizem Poljske in Makedonije, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 23.05 Kinoteka: Oskrbnik Sanšo, japonski film, 1.05 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.30 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.25 Napovedujemo

PETEK, 21.02.2020, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 6.00 Napovedujemo, 8.00 Videotrak, 8.50 O živalih in ljudeh, izobraževalno-svetovalna oddaja, 9.30 Na vrtu, izobraževalno-svetovalna oddaja, 10.10 Alpsko smučanje - svetovni pokal: smuk (Ž), 11.20 M. Dekleva - J. Pucihar: Zmaj v Postojnski jami, muzikal za otroški zbor in pevca - raperja, 11.50 Dobro jutro, 13.20 Alpe-Donava-Jadran, 13.55 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: smučarski skoki (M), 15.50 Rok'n'Band, posnetek koncerta, 17.25 Vitaminski dodatki - čudež ali utvara, britanska dokumentarna oddaja, 18.15 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: smučarski skoki (M), 19.20 Videotrak, 20.00 Doktorica Fosterjeva (II.), britanska nadaljevanka, 20.55 Potres, norveški film, 22.45 Televizijski klub: Izziv: Človek, 23.40 Zadnja beseda!, 0.20 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: smučarski skoki (M), 1.55 Alpsko smučanje - svetovni pokal: veleslalom (M), 1. vožnja, 2.55 Videotrak, 3.25 Info kanal, 4.55 Alpsko smučanje: svetovni pokal - veleslalom (M), 2. vožnja,

SOBOTA, 22.02.2020, I. spored TVS

6.15 Kultura, Odmevi, 7.00 Otroški program: Op! 10.30 Varuška nindža: Dobrodošli v Stanadižu, nizozemska nadaljevanka za mlade, 10.55 Ugriznimo znanost: Recikliranje oblacil, oddaja o znanosti, 11.25 TV-izložba, 11.40 Tednik, 12.40 Kaj govoriš? = So vakeres? 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 O živalih in ljudeh, izobraževalno-svetovalna oddaja, 13.50 TV-izložba, 14.05 Zadnja beseda! - izbor, 15.00 Bolnišnica New Amsterdam (I.), ameriška nadaljevanka, 15.55 Ekipa Bled, slovenska nadaljevanka, 16.30 Na vrtu, izobraževalno-svetovalna oddaja, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Duhovni utrip, 17.35 Slovenski magazin, 18.00 Ozare, 18.10 Ambienti, 18.40 Hej, hej, Šapice!: Veliki Šimpaldo, risanka, 18.45 Mandi: Pajek, risanka, 18.55 Dnevnik, Sobotni dnevnikov izbor, Utrip, Šport, Vreme, 20.00 EMA 2020, 21.45 Poročila, Šport, Vreme, 22.10 Sedmi pečat: Dheepan, francoski film, 0.05 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.30 Dnevnik, Sobotni dnevnikov izbor, Utrip, Šport, Vreme, 1.25 Napovedujemo

SOBOTA, 22.02.2020, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 4.55 Alpsko smučanje - svetovni pokal: veleslalom (M), 2. vožnja, 5.55 Deskanje na snegu - svetovni pokal: paralelni veleslalom, 7.10 Najboljše jutro, 8.30 Alpski magazin, 9.00 Alpsko smučanje - svetovni pokal: veleslalom (M), 10.25 Alpsko smučanje - svetovni pokal: smuk (Ž), 11.15 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: smučarski skoki (Ž), ekipna tekma, 12.55 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: smučarski skoki (M), 14.40 Biatlon - svetovno prvenstvo: štafeta (M), 16.00 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: smučarski tek, sprint, 17.00 Biatlon - svetovno prvenstvo: štafeta (Ž), 18.15 Deskanje na snegu - svetovni pokal: paralelni veleslalom, 19.00 Avtomobilnost, 19.30 Videotrak, 20.00 Ne, hvala, finski film, 21.40 Zvezdana, 22.30 Aritmični koncert - Prismojjeni profesorji bluesa, 0.10 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: smučarski skoki (M), 1.55 Alpsko smučanje - svetovni pokal: slalom (M), 1. vožnja, 2.50 Videotrak, 3.25 Info kanal, 4.55 Alpsko smučanje: svetovni pokal - slalom (M), 2. vožnja,

NEDELJA, 23.02.2020, I. spored TVS

7.00 Živ žav, otroški program, 10.00 Govoreči Tom in prijatelji: Angelčina skrivnost, risanka, 10.10 Žogomet: Gary Garrison, avstralska otroška nadaljevanka, 10.35 TV-izložba, 10.50 Prislunhimo tišini, 11.25 Ozare, 11.30 Obzorja duha: Oskrb Slovencev v tujini, 12.05 Ljudje in

zemlja, izobraževalno-svetovalna oddaja, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 20 let Veselih Štajerk, 15.15 TV-izložba, 15.30 Otok zoprnežev, nizozemski film, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Vikend paket, 18.40 Muk: Sporočilo, risanka, 18.55 Dnevnik, Politično s Tanjo Gobec, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 20.00 V imenu ljudstva, slovenska nadaljevanka, 21.00 Z Mišo, 21.45 Poročila, Šport, Vreme, 22.10 Ljubimca in diktator, nizozemsko-britanski dokumentarni film, 23.45 Romova usoda - Frane Milčinski Ježek, Jani Kovačič, 23.55 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.20 Dnevnik, Politično s Tanjo Gobec, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 1.15 Napovedujemo

NEDELJA, 23.02.2020, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 4.55 Alpsko smučanje - svetovni pokal: slalom (M), 2. vožnja, 5.50 Videotrak, 6.45 Duhovni utrip, 7.00 Koda: Združenje Frank je na Evropsko komisijo naslovilo pritožbo zoper Slovenijo, 7.35 Ambienti, 8.05 Glasbena matineja, 8.55 Smučanje prostega sloga - svetovni pokal: smučarski kros, 10.25 Alpsko smučanje - svetovni pokal: alpska kombinacija (Ž) - superveleslalom, 11.15 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: smučarski skoki (Ž), 13.25 Alpsko smučanje - svetovni pokal: alpska kombinacija (Ž) - slalom, 14.20 Alpsko smučanje - svetovni pokal: slalom (M), 14.55 Biatlon - svetovno prvenstvo: skupinski start (M), 15.45 Nogomet - državno prvenstvo: Domžale : Mura, 21. kolo, 18.10 Biatlon - svetovno prvenstvo: skupinski start (Ž), 18.55 Videotrak, 19.50 Žrebanje Lota, 20.00 Dinastije: Cesarski pingvini, koprodukcijska dokumentarna serija, 20.50 Čista ljubezen - glas Elle Fitzgerald, nemška dokumentarna oddaja, 21.45 Vikend paket, 23.05 Zvezdana, 0.00 Videotrak, 0.55 Nogomet - državno prvenstvo: Domžale : Mura, 21. kolo, 2.45 Info kanal

PONEDELJEK, 24.02.2020, I. spored TVS

6.30 Utrip, Zrcalo tedna, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 9.05 Zimski počitniški program, 11.00 TV-izložba, 11.15 Vem!, kviz, 11.50 Onkraj avtističnega spektra, kanadska dokumentarna oddaja, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Sveto in svet: Sakralna glasba, 14.25 TV-izložba, 14.40 S-prehodi: Bojan Brezigar, 15.10 Rojaki, 15.20 Dober dan, Koroška, 15.50 TV-izložba, 16.05 Otroški program: Op! 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Zadnja beseda! 18.10 Malčki: Zlata pentlja, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 18.55 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Tednik, 21.00 Studio City, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 22.50 Umetnost igre, 23.30 Baletni večer: Mednarodni koncert baletnih zvezd, 0.40 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.05 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.00 Napovedujemo

PONEDELJEK, 24.02.2020, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 6.00 Napovedujemo, 10.30 Videotrak, 11.00 Otroški program: Op! 11.30 Obzorja duha: Oskrb Slovencev v tujini, 12.25 Dobro jutro, 14.00 Vitanje v veselju: Sunita, dokumentarni film, 15.10 Od blizu, pogovorna oddaja z Vesno Milek: Ivica Buljan, 16.00 Skodelica kave, dokumentarni film, 16.50 Ljudje in zemlja, izobraževalno-svetovalna oddaja, 17.50 Onkraj avtističnega spektra, kanadska dokumentarna oddaja, 18.55 Nogomet - evropska liga: napoved kola, 19.20 Videotrak, 20.00 Od Rusije do Irana - prečkanje divje meje, 20.50 Victor Hugo - državni sovražnik, francoska nadaljevanka, 21.50 Sicilija med ljubeznijo in sovraštvom, ameriški dokumentarni film, 23.15 Pobeg, kratki igrani film AGRFT, 23.50 Videotrak, 0.20 Info kanal

TOREK, 25.02.2020, I. spored TVS

6.20 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 9.05 Zimski počitniški program, 11.00 TV-izložba, 11.15 Vem!, kviz, 11.45 Od šolarja do vojaka, francoska dokumentarna oddaja, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Studio City, 14.25 TV-izložba, 14.40 Duhovni utrip, 15.00 TV-izložba, 15.15 Kanape - Kanapé, oddaja za mlade, 15.45 Otroški program: Op! 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, Koda, 18.05 A več, koliko te imam rad: Nič hudega, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 18.55 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Bolnišnica New Amsterdam (I.), ameriška nadaljevanka, 20.45 Betonske sanje, dokumentarni film, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 23.05 Spomini: prof.dr. Zdenko Roter, 2.55 Dnevnik Slovencev v Italiji, 3.20 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 4.15 Napovedujemo

TOREK, 25.02.2020, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 6.00 Napovedujemo, 9.10 Videotrak, 9.55 Umetnost

igre, 10.40 Dobro jutro, 12.35 Slovenski magazin, 13.00 Avtomobilnost, 13.30 Ema pred Emo, 14.30 EMA 2020, 16.20 Judo: svetovni pokal, 17.15 Čas kurentov, dokumentarna oddaja, 17.50 Od šolarja do vojaka, francoska dokumentarna oddaja, 18.55 Moja soba: Saska in Robi, resničnostna oddaja, 19.25 Videotrak, 20.00 Prevzgojni tabor, francoska dokumentarna oddaja, 20.55 Od blizu, pogovorna oddaja z Vesno Milek: dr. Dan Podjed, 21.55 Vrnitev na Itako, francosko-belgijski film, 23.25 Kaj govoriš? = So vakeres?, 23.40 Zadnja beseda!, 0.25 Videotrak, 0.55 Judo: svetovni pokal, 1.45 Info kanal

SREDA, 26.02.2020, I. spored TVS

6.15 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 9.05 Zimski počitniški program, 11.00 TV-izložba, 11.15 Vem!, kviz, 11.45 TV-izložba, 12.00 Skrivna zgodovina pletenja, kanadska dokumentarna oddaja, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Z Mišo, 14.20 TV-izložba, 14.35 Osmi dan, 15.10 Mostovi - Hidak, magazinska informativna oddaja, 15.40 Rojaki, 15.50 TV-izložba, 16.05 Male sive celice: OŠ Ormož in OŠ Naklo, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Biotopi: Biodiverziteteta z Davorinom Tometom, dokumentarna oddaja, 17.55 50 knjig, ki so nas napisale: Ivan Cankar: Pohujšanje v dolini šentflorjanski, 18.00 Zmedi gre v Zakajzato: Solzenje, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 18.55 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.05 Film tedna: Zagros, kurdski film, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 22.50 Profil: Midge Ure, 23.35 Biotopi: Biodiverziteteta z Davorinom Tometom, dokumentarna oddaja, 0.05 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.30 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 1.30 Napovedujemo

SREDA, 26.02.2020, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 6.00 Napovedujemo, 9.25 Videotrak, 10.20 Koda, 11.00 Kanape - Kanapé, oddaja za mlade, 11.30 Dobro jutro, 13.00 Betonske sanje, dokumentarni film, 14.05 Vikend paket, 15.40 Kitajski van Goghi, koprodukcijska dokumentarna oddaja, 16.45 Nogomet - državno prvenstvo: Mura : Maribor, 22. kolo, 19.10 Videotrak, 19.50 Žrebanje Lota, 20.00 Na utrip srca: V objemu glasbe in baleta na Televiziji Slovenija, glasbena dokumentarna oddaja, 20.55 Moje mnenje, 22.00 Deklina zgodba (I.), ameriška nadaljevanka, 22.55 Kustosova soba; Igor Zabel: kako narediti umetnost vidno?, dokumentarni film, 0.00 Videotrak, 0.40 Nogomet - državno prvenstvo: Mura : Maribor, 22. kolo, 2.30 Info kanal

ČETRTEK, 27.02.2020, I. spored TVS

6.20 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 9.05 Zimski počitniški program, 11.00 TV-izložba, 11.15 Vem!, kviz, 11.50 Ukrotitev čakalne vrste, kanadska dokumentarna oddaja, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Moje mnenje, 14.25 TV-izložba, 14.40 Slovenski utrinki, oddaja madžarske TV, 15.05 Pod drobnogledom - Nagytó alatt, 15.35 TV-izložba, 15.50 Otroški program: Op! 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Ugriznimo znanost: Regeneracija živih bitij, oddaja o znanosti, 17.55 Na kratko: Družba brez odpadkov, 18.00 Sovice: Čebelje brenčanje, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 18.55 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Tarča, Globus, Točka preloma, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 22.50 Osmi dan, 23.25 Victor Hugo - državni sovražnik, francoska nadaljevanka, 0.30 Ugriznimo znanost: Regeneracija živih bitij, oddaja o znanosti, 0.55 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.20 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.15 Napovedujemo

ČETRTEK, 27.02.2020, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 6.00 Napovedujemo, 10.25 Videotrak, 10.55 Biotopi: Biodiverziteteta z Davorinom Tometom, dokumentarna oddaja, 11.20 Dobro jutro, 13.00 Moj narobe svet, dokumentarni film, 14.05 20 let Veselih Štajerk, 15.30 Za Prekmurje gre!, dokumentarna oddaja, 16.40 Od blizu, pogovorna oddaja z Vesno Milek: dr. Dan Podjed, 17.50 Cesarstvo rdečega zlata, francoska dokumentarna oddaja, 18.45 Fircbologi: O velikih podganah, majhnih otrocih in zelenih bananah, mozaična oddaja za otroke, 19.15 Videotrak, 19.50 Avtomobilnost, 20.25 Nogomet - evropska liga: napoved kola, 20.55 Nogomet - evropska liga: šestnajstina finala, povratna tekma, 22.50 Judo: svetovni pokal, 23.35 Nogomet - evropska liga: vrhunec povratnih tekem šestnajstine finala, 0.05 Slovenska jazz scena: Ljubljana jazz selection, 0.40 Videotrak, 1.10 Nogomet - evropska liga: šestnajstina finala, povratna tekma, 3.00 Info kanal

*Kusta repa, dugi len,
fašenek je cejli den.
Pijte vino, nej vodau,
gejte repo, nej mesau.*

**Pridite 25. februara 2020, na fašenski terek
zadvečerka, od 16.30 vöre v kulturni dom v Sakalovce!**

- ✚ Vküper mo mejsili pa pekli krofline.
- ✚ Pogočavali mo se z etnologinjo **Marijo Kozar** o pustnih šegah.
- ✚ S svojim programom se nam nutpokažejo **mlajši z domanjoga vrtca** pa plesalci **FS Podkolanca Cankova**
- ✚ V dobro volau vas gvüšno spravita **FAŠENEK pa LENKA**

s fudašon!

Organizator:
Zveza Slovencev na
Madžarskem
Slovenska narodna
samoprava Sakalovci

*Kusta repa, dugi len,
fašenek je cejli den.
Pijte vino, nej vodau,
gejte repo, nej mesau.*

**Sok szeretettel várunk
2020. február 25.-én (farsang kedden)
16.30 órától az szakonyfalui kultúrházba.**

- ✚ Közösen dagasztjuk és sütjük ki a farsangi fánkot.
- ✚ Farsangi műsorral mutatkozunk be a helyi ovódások és a Cankova-i Podkolanca néptáncgyüttes
- ✚ Beszélgetés a farsangi szokásokról **Kozár Mária** néprajkutatóval.
- ✚ A jó hangulatról gondokodnak a szlovén **FARSANGI MASKARÁSOK (Farsang és Léna)**, valamint a mindig jókedvű harmonikás.

Szervező:
Magyarországi Szlovének
Szövetsége
Szlovén Nemzetiségi
Önkormányzat Szakonyfalva

SPOZNAJTE ŠOLO SODELOVANJA, ZAUPANJA IN PESTROSTI!

DAN ODPRTIH VRAT NA DVOJEZIČNI OSNOVNI ŠOLI V ŠTEVANOVCIH

4.marca 2020, zjutraj ob 8. uri

V obnovljeni šoli pričakujemo vse starše bodočih prvošolčkov in tudi tiste, ki že imajo otroke v naši šoli.

Posebnosti:

- pouk, prilagojen posameznikovim sposobnostim
- zaupen stik med učitelji in učenci
- pouk slovenskega in nemškega jezika
- krožki (lončarstvo, pevski zbor, šport, slovenska folklorna skupina, rokodelstvo, citre,), tabori in izleti
- mirno in zdravo okolje
- prevoz iz Monoštra z rednim avtobusom

PROGRAM:

- 8: 00 - 8: 45 Splošne informacije o šoli
- 8: 55 - 10:35 Ogled pouka
- 10: 40 Pogovar

Tel: 06 94-436 006 ali (06 70 361 2598)

ROKODELSKE DELAVNICE

*se bodo začele srejšo,
26. februara 2020, od 14. do 17. vöre
v Slovenskom domu v Monoštri.
Delavnice mo meli vse vküper trikrat,
vodile do je ženske, stere so članice skupine Rožice
Pomurskoga muzeja Murska Sobota.*

*Prijavite se lahko po telefonu: 94/380-308 ali na naslednja
e-naslova: biserka.bajzek@gmail.com, nikoletta.vajda@gmail.com*

Porabje

TEDNIK
SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak četrtek
Založnik:
Zveza Slovencev na Madžarskem
Za založnika:
Jože Hirnök

Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukič
Naslov založnika in uredništva:
H-9970 Monošter,
Gárdonyi G. ul. 1.;
tel.: 94/380-767;
e-mail: porabje@gmail.com
ISSN 1218-7062

Tisk:
TISKARNA DIGITALNI TISK D.O.O.
Lendavska 1; 9000 Murska Sobota

Časopis podpirajo: Državna slovenska samouprava, Urad predsednika vlade, oddelek za narodnosti, Zveza Slovencev na Madžarskem in Urad vlade RS za Slovencev v zamejstvu in po svetu.
Naročnina: za Madžarsko letno 2.600 HUF, za Slovenijo 22 EUR. Za ostale države 52 EUR ali 52 USD.

Številka bančnega računa: HU75
11747068 20019127 00000000,
SWIFT koda: OTPVHUHB